Ч. 45 Неділя 26 лютого (10 марця) 1895 Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засіданю Палати послів інтерпелював пос. Пацак в справі закона о приналежности, котрий доси ще не предложено Палаті. Відтак вела ся дальше дебата над законом о реформі податковій. Посли: Пешке, Штайнвендер і Мілевский за проектом, а посли: Слявік, Лягінія і Ріглер против него. — Пос. Штайнвендер домагав ся висшого оподаткованя движимого капіталу і оподаткованя товариств взаїмної обезпеки. Бесідник заявив ся наконець за переходом до специяльної дебати. — Пос. Пешке висказав бажане, щоби податок ґрунтовий був зменшений для всіх хліборобів без вимки і промавляв також за зменшенем додатків до податків, зазначив велику вагу товариств рільничих та висказав надію, що для рільництва настане пільга в наслідок реформи податкової.

Пос. Мілевский доказував, що проект реформи виборчої увзгляднює оправдані інтереси країв і поодиноких осіб більше, як дотеперішний закон. Реформа має на цїли здоймити тягарі з податково слабших, а то єсть доказом, що она не має на цїли охорони капіталїзму. Бесідник доказував, що в предложеню місїять ся вимоги справедливости: загальне і рівномірне розложене податків; він хотів би лиш деяких змін в користь господарки рільної. — Пос. Слявік доказував, що головною хибою реформи єсть засада контінґентованя, через що рівномірний розклад тягару податкового єсть просто неможливий. — Пос. Лягінія промавляв за підвисшенем додатків. Наконець по бесїдї пос. Ріглера відрочено засїданє.

В комісиї буджетовій відповідав міністер справ заграничних маркґр. Бакегем на внесене пос. Катрайна в справі сукровиці, ліку против дифтериї і заявив, що в заведеню, в котрім виробляють ту сукровицю, збільшено число коний, а літом можна буде доставляти єї вже в достаточній скількости. Що до заряджень антихолеричних, то зручним і енерґічним заходам властий удало ся обмежити пошесть. Що до еміґрациї до Бразилиї, зазначив п. міністер, що еміґрация з Австриї в порівнаню з еміґрацию з других держав не єсть дуже значна. Розширене круга діланя старостства в Кракові не показало ся потрібним. Пос. Кайцльови, котрий виступав против виімкового стану в Празї, а котрий після єго погляду має служити лиш для вигоди адміністрациї, відповів п. міністер рішучо, що якоїсь самоволї властий державних в Чехах зовсїм нема і покликав ся на послїдну бесїду намістника в соймі ческім, в котрій ґр. Тун виказав числами, що власти державні в Чехах роблять лиш дуже скромний ужиток із своєї повновласти. — Пос. Менґер домагав ся поліпшеня долї діюрнистів і урядників державних. — Пос. Екснер домагав ся поліпшеня платнї і авансу фізиків повітових та взагалї орґанів санїтарних. Резолюциї Менґера і Екснера принято. — Пос. Рутовский домагав ся будови мосту в Перемишли і жалував ся на недбалість в реґуляциї рік в Галичинї. — Остаточно приняла комісия буджетова чотири перші титули буджету міністерства справ внутрішних.

Постійна комісия промислова Палати послів приняла на своїм засїданю з дня 6 с. м. проект закона о розширеню спочинку недільного також і на похатну торговлю. — Референтом предложеня о убезпеченю від нещасливих випадків вибрано на місце занедужавшого пос. Найвірта — пос. Екснера. — Пос Барайтер предложив комісиї реферат о законї в справі статистики робітничої.

Допись.

З Підгіря.

(Як селяни женять ся і як жиють. Клопоти з податками. Безземеньні ґазди. Непорадність зверхностий громадских при купованю сел. Лиха господарка лїсова).

Здає ся, нема душі, щоби не виглядала нетерпеливо благодатної весни! А вже-ж наша біднота підгірска певно давно виглядає єї: бо що було, то вже минуло ся, остатками гонить ся, та хоч настав піст сьвятий, а без їди годі обійти ся.

Писав Вам господар з Сїлця белзкого, що селяни сходять на біду, раз через ріжні податки, а друге через те, що женять ся, а нічого не мають. В єго селї — писав він — є 500 хат, а на рік 20 до 40 весіль. І хто, каже, женить ся? Звичайно такі, що дістали батьківщини морґ або два морґи поля, або дістали то за жінкою, а найчастійше дістають пару волів, що варті 50 до 100 зр. і корову, що найбільше варта 30 зр. В кілька днів по весїлю воли ідуть на торг, бо треба-ж мати свою власну хату. Продавши воли, їде молодий ґазда купувати десь стару хату, а радше якусь спорохнїлу буду. Купить єї, поставить, виліпить глиною, сяк-так поше, побілить — і вже є господар, хоть не має з чого жити. По роцї починає ся біда на всї заставки.

37)

РОЗБИШАКИ НА РІЦІ МІСІСІПІ.

Повість з житя американьских поліщуків.

Фридриха Ґерстекера.

(Дальше.)

17.

Доктор Менров і Сандер.

Обі ледіс злагодили ся вже були тепер до дороги, коні їх вже виведено, а не було ще лиш Сандера, щоби їх відвів до міста. Але той, хоч добре міркував, що там ще лиш на него чекають, а навіть і сам то признавав, що повинен би відвести дами, котрі сюди привів, то все-таки не міг і не хотів під віяким услівєм рушитись звідси, а то задля згаданих повисше причин. Однакож треба було знайти якусь вимівку, а що одіж, котру подер на собі в терниві, не могла вже оправдувати, бо Кук дав єму якусь свою, то попросив паню Дейтонову, що хотів би поговорити з нею в чотири очи. Тогди сказав він, що доктор Менров якийсь пошиблений чоловік, котрий, видко, лиш на то наважив ся, щоби дістати трупа під свій скальпель. Він же сам учив ся колись на доктора і переконаний, що нещасливого пораненого можна би уратувати, коли б було кому єго пильно доглядати; коли б він в сїй хвили лишив єго самого, то мулят пропаде на віки.

Розуміє ся, що Мрс. Дейтонова, як він того й на певно сподївав ся, благала єго на все в сьвітї, щоби він того бідачиска не відступав, та ще й дякувала єму за єго добре серце, що він милосердить ся над нещасливим чоловіком, хоч то й злочинець. Они їздили вже нераз самі сею дорогою, та сподївають ся, що незадовго побачать єго знову у себе дома і то з доброю вістию. Сандер таки й обіцяв ся та просив панну Аделю, котрій Мрс. Дейтонова розповіла кількома словами, о що розходить ся, щоби она не гнївала ся на него за тепірішну єго нечемність. Він має надію, що недужий ще до вечера прийде так до себе, що не буде потребувати єго помочи, а тогди він в сїй хвили верне до Гелени і забере панну Аделю з собою до єї приятельки.

Розуміє ся, що Аделя не була тому противна. Преці всї знали доктора Менрова і бояли ся того страшного чоловіка, о котрім розповідали собі може ще страшнїйші річи, як то було на дїлї. Але невесела сїла она на свого коника та пігнала мовчки наперед в тїнистий лїс, попращавшись, що правда, дуже сердечно з обома щирими жінками, особливо же з Мрс. Ляйвльовою, котрій обіцяла ся приїхати знову незадовго в гостї.

Она була чогось загнївана — сердилась сама на себе і на — та сама не знала, чи не хотїла знати, на кого, а коник, що єї ніс, так дістав нараз прутом, що аж сполошив ся і скочив, а відтак пігнав ґальопом по вузкій стежцї. Мрс. Дейтонова ледви що могла здогонити пустїйку.

Тимчасом сидів доктор Менров коло мулята і дивив ся уважно, навіть таки з очевидним вдоволенєм на викривлене з болю лице нещасливого, а Сандер спер ся на комин та з нетерпеливости обгризав собі нїгтї.

Наконець, видко, той різун таки щось постановив собі в своїй голові. — Він встав, приступив до стола та став підострювати пильником найменшу з пилок. Кукови, що як-раз показав ся був в дверях, аж мороз пішов по тїлї; він вернув ся і забрав ся в лїс, щоби не чути навіть і тої розмови, від котрої єго аж по самих костех дерло.

Сандер ледви чув, що діє ся доокола него, так був занятий своїми власними плянами. Тим страшнїйше враженє зробив він на бідного мулята, котрий в сїй хвили перший раз відзискав повну притомність. Через кілька хвиль — а оба мужчини того не видїли — не спускав він очий з доктора, аж відтак, як коли-б здогадував ся того, що єго чекає, заплющив і омлїв знову. Сандер чим скорше оглянув ся на него, але нещасливий замкнув знову очи і лежав як мертвий.

— Послухайте, Мр. Говес — відозвав ся доктор, перериваючи наконець мовчанку та споглядаючи поверх очиць і обернув ся до Сандера, як коли б єму при єго роботї прий-

Читаючи се, я погадав собі: а чи в нас на Підгірю лучше? Хто знає, чи не гірше.... Я вже нераз писав Вам про всіляку біду та про гріхи Підгірян, отже тепер мало що міг бим додати. Але до тих слів господаря з Сільця сказав би я: там молодята дістають хоч що-то, троха поля, пару волів часом; а в нас більша частина і того не дістає! У нас біда зараз по весілю. Але гадаєте, що ті люде журять ся своєю бідою? Де там? Ті щасливці просять Бога, щоби як зиму перепхати, переспати чи перележати; а в весні, літї і осени то вже собі дадуть раду; бо Підгірян сотками забирають до роботи пани і жиди, що потребують робітника, котрого мало на долах. За той час проживлять ся яко-тако, та й призбирають на зиму тілько, що хоть є при чім бідувати.

За те вже з податком, як Бог дасть. Не один раз секвестратори наклопочуть ся, заки дещо дасть ся призбирати з залеглостий, та очевидно уживають всяких способів, щоби свого діпняти! Буває і так, що секвестратор забирає, що вдасть ся, а так не повинно бути. Щоби ратувати заграблене, удають ся селяни до всіляких людий, затягають позички чи то на ліпшу роботу, до котрої потому нема способу такого бідака запропити, чи тягнуть послїдний лах і несуть в застав, щоби потому знов лїзти ще дальше в біду. Вже найбільше доскулює тим бідакам нумерове, бо з малими виїмками мало хто землї кусень має. А ті їх буди бувають не варті того, що за них треба заплатити податку! — Таким бідолахам належало-б конечно якусь пільгу дати і при реформі податку тим безземельним ґаздам дати значний опуст як не увільнене. Межи такими людьми в будучности могуть всякого рода аґітатори найти союзників до своїх цїлий! Тож не від річи було би поміркувати завчасу; чи не далось би тих бідаків яким способом надїлювати землею!

Десь читаємо нераз в „Народній Часописи", що люди беруть ся куповати більші посїлости, цїлі села, бо нема вже де людям подїти ся, а у нас на Підгірю, хоть і трафляє ся нагода купити село, то годі людий до того спонукати. Як станути радити ся, рахувати ся, то й вже диви, хтось з перед носа купив. Громада завсїгди більший інтерес має та більше може дати за село, як хто другий, а прецї отягає ся з купном. От і в наших сторонах тому три роки фірма Райнгольд і Бубер хотїла продати село Молодьків громадї за 18.000 зр. а як би було прийшло до згоди, то може би було дало ся ще щось уторгувати. Так щож, нерішимість наших людий, нездарність та личні інтереси деяких людий з громади, котрі би хотїли при тім самі найбільше ликнути, в додатку натура нашого християнина торгувати ся доти, доки другий не накипе, доводять до того що добро, котре само просило ся в руки, утїкає безповоротно. Самий ґрунт з лїсом, був би за пару років виплатив сам всю цїну, а який добробит зацвив би межи людьми! В два роки потому продано село за 31.000 зр. а відтак зараз відпродано за 37.000 зр. Нинї громада жалує, але пиши пропало. Ще колись знов прийде до продажи села, котре своїм малим обшаром і не дуже плодовитою землею, не може дати прожитку і удержаня якомубудь поодинокому чоловікови, але кілько більше треба дати!

Тепер же маєте другий доказ непорадности наших людий: Сего року тая-ж фірма продала село „Гвозд" (Надвірна) за 33.000 зр. Управитель фірми і директор тартаку парового, допрошували ся самі, щоби Гвоздяни купили 500 моргів обшару лїсового за 30.000 зр. А то готївкою 15.000 а за решту, щоби позволила громада в своїх лїсах вирубати дубину. Як там той інтерес представляв ся, на певно не знаю сказати, досить того, що коли якийсь гендляр міг відкупити за 33.000 зр., то чому громада, котру звуть великим чоловіком, не могла купити за 30.000 зр.? Чейже громада о много більший зиск може мати на будуче, а й тепер, як хто небудь инший! Треба і те знати, що з тих 500 моргів лїса лишилось може ще яких 100 до 150, а решта самі зруби. Но, але чи лїс той має бути лише для теперішних поколїнь? Будучі поколїня благословили би від рода в род запопадливість таких дїдів та батьків, котрі ще й самі могли-б мати неодин хосен. Зачуваю, що вже якийсь пан хоче дати відступного жидкови за Гвізд. — Нехай тепер Гвоздяни кають ся.

Правда і те, що многих громадян здержує від такого купна тая обставина, що добром громадским не вміють зверхности громадскі завідувати; бо от в наших сторонах мають деякі громади свої толоки, котрі без пожитку лежать або приносять хосен хіба дужшим, а лїси безпощадно пищать ся, от хотьби в Молодькові, де громада 1893 р. дістала 35 моргів лїса, в більшій части молодого, за сервітут, та до нинї вже прочистила єго так, що не хутко буде надїя на новий видаток. Тай то біднота ледви що понюхає; за те дужші побудують ся не аби як. Чи власти чули за те, Бог знає. Від місяця на тиждень кілька день фіри не минають ся з ботюками. — Тому що заложена дачка на оплату всяких треб громадских, тож бідняк, не маючи готівки, не може дістати кимака з лїса, але за те продає свій уділ чи то зверхности чи кому дужшому, — як позволить зверхність — тай ті беруть з лїса що попаде доброго в руки, раді, що можуть прийти таним коштом до материялу. Словом господарка лїсова дуже погана! Біднота по кутах шепче, що кепско, але мусить мовчати! Коб хто хотїв приглянути ся тій роботї та покарати провинивших ся, то би мав велике Спасибіг!

Перегляд політичний.

Справа словеньскої ґімназиї в Цилеї не сходить з порядку дневного. До Politik доносять з Відня, що на оногдашній радї міністрів, котра відбула ся під проводом Є. Вел. Цїсаря і тревала 4 години, запала в сїй справі остаточно рішуча ухвала. Правительство має взяти назад з буджету дотичну позицию, внаслїдок чого відпаде і розправа над нею, а в дорозї адміністрацийній відкриє окремі словеньскі і нїмецкі кляси паралельні при ґімназиї цилейскій. Словенцї на то вже пристали.

На запитане галицкого Видїлу краевого в наслїдок припорученя сойму відповіла краєва Рада шкільна, що не може тепер промавляти за заведенем клясичних ґімназий для молодежи женьскої, бо доки не єсть управильнена справа припущеня женщин до студий університетских то того рода заведеня наукові не давали би їм нагоди до дїйстного приготовлюваня ся до студий учених.

Після Pol. Corr. посади російских амбасадорів у Відни і Берлинї будуть на всякий случай обсаджені ще сего місяця. Петербургскі ґазети повтаряють чутку, походячу з тамошних кругів дипльоматичних, що теперішний управитель міністерства справ заграничних, Шишкін, має бути іменований амбасадором в Константинополи, а тамошний амбасадор, Нелидов, буде перенесений на посаду амбасадора у Віднї.

шло як-раз щось сьмішного на гадку — дивна річ, як то нераз в практицї.... хоч і як чоловік старий та має богато досьвіду.... можна зробити сьмішну дурницю. — Кілько разів острю пилку, то все менї то приходить на гадку. Там ось повисше.... Та бо ви мене не слухаєте.

— Чуєте, доктор, що в отсїй фляшинцї? — перебив єму Сандер.

Доктор видивив ся остро крізь свої очицї, а відтак відозвав ся:

— Стережіть ся.... не виймайте затички.... то аршенік.... а в онтїй жовтій фляшинцї то шайдвасер.

— А в отсїй тут з синим папером і з міхуром під сподом, то що?

— То acidum zooticum або квас пруский.... найнебезпечнїйший зі всего, таки не тикайте єго.... я маю лиш ту одну фляшинку при собі, а она могла би вам випасти з рук та ще й розбити ся.

— Квас пруский то мабуть найсильнїйша отруя? — сказав Сандер і задуманий важив фляшинку на долони.

— А вже-ж.... то дуже страшна отруя, котра від разу убиває всяке жите — відповів доктор.

— Я би міг вам розповісти дві дивні події о тім, ...я, бачите, мав вже два рази нещастє, і то правдиве нещастє, з квасом пруским. Але лїпше о тім мовчати. — З того нїкому нїчого не прийде, а коли раз люди возьмуть що на язики, то зроблять з того далеко гіршу річ, як она єсть в самім дїлї.

— Отже кажете, що та отруя убиває нехибно і борзо? — спитав Сандер ще раз.

— Бійтесь Бога, поставте фляшинку на своє місце — крикнув доктор зі страху і схопив ся зі свого місця — ще наробите таки на правду якого лиха.... то страшна отруя і може в руках чоловіка, що не уміє обходити ся з нею, довести до страшних наслїдків.

Сандер не видів иншої ради, лиш поставити фляшинку на своє місце на примурку коло комина.

— Оттак — сказав тепер Менров, оглянувши пилку докладно крізь одно скло від своїх очиць — менї вже давно треба було ноги з якого мулята. — Я хотїв вже раз відоймити ногу Дейтоновому паробкови, але сквайр не допустив до того, і може добре стало ся.... значить ся, для того паробка, бо природа помогла собі знову.

Він приступив тепер до мулята, що лежав без памяти, посклодав інструменти коло него на крісло і дивив ся на него уважно.

— Так, так, — відозвав ся він наконець подержавши зраненого за живчик і поклавши єму відтак руку на чоло — єму, як бачу, вже лїпше, отже таки треба буде тепер взяти ся до операциї.

— Хиба-ж таки на правду гадаєте, що він прийде знову до себе?

— Так бодай здає ся — він віддихає зовсїм правильно, а живчик бє також спокійнїйше як перед тим, хоч, правда, що все ще як в горячцї. — Коли-б так був помер, то я волїв би був забрати собі єго цїлого, а так попрошу єго лиш о одну ногу. Але за то направлю єму добре руку, а тогди буде він мати для свого пана певно не меншу, коли не більшу вартість. Нераз таки добре, коли мурини мають дві руки до роботи, а можуть лиш на одній втїкати. Там до лиха, та-ж я забув свій луб дома; та чей в лїсї можна дати собі раду. З волоского оріха можна ще прецї луб здоймити; то хиба піду і надру собі кілька куснів. Будьте-ж ласкаві, сер, та лишіть ся тут на хвильку коло недужого.... я лиш піду та де з найблизшого дерева виріжу собі кілька кусній кори.... зараз верну ся. Чим же би удерти тої кори?

Він обернув ся і став шукати за яким ножем, а Сандер вхопив тепер чим скорше, майже конвульсивно, фляшинку з отруєю і сховав єї в руцї.

— Ага.... отсей томагак буде як раз добрий до того — відозвав ся малий чоловічок, коли підніс ніж, що лежав десь в кутї на земли, і пустив ся до дверий. — Он там стоїть також і Мр. Кук, я єго зараз сюди до вас пішлю.

Сандер здоймив борзенько папір з фляшинки і виймив свій ніж, щоби розрізати міхур; єму годі було тратити хоч би лиш одну хвилинку, бо вже друга могла бути рішаюча.

— Води! — застогнав мулят — було то перше слово, яким він відозвав ся від часу, коли був зранений. Сандер аж кинув ся і страшно закляв з тиха, бо майже в тій самій хвили, коли він був би на віки зробив зраду неможливою, обернув ся і доктор, що зачув то слово, та вернув ся чим скорше назад. Також і Кук підходив до хати.

— Отсе диво! — відозвав ся Менров, кинувши оком на недужого — стан зовсїм притомнїйший.... очи чисті.... віддих свобідний.... сили жизненні вертають без сумнїву.... таки направду дістанесь менї лиш нога. — Мр. Говес, в сїй хвили мусимо брати ся до операциї.

— Води — стогнав нещасливий — мене палить.... все скажу.... признаю ся до всего.... лиш.... води.... води!

Доктор, хоч і як мав на оцї свій власний інтерес, зміркував зараз, що тут розходить ся о щось, що може бути для фермерів великої ваги. Він підняв зраненому голову, хоч той з болю аж таки на голос крикнув, та прило-

З Льондону доносять, що правительство японьске признало уповновластнене Лі-Гунґ-Чанґа до веденя переговорів в справі заключеня мира за достаточне. В ріжних сторонах Хіни множать ся розрухи. В провінциї Шантунґ, де лежить порт Веї-гаї-веї, стяли хіньскі вояки свому ґенералови Во голову за то, що він не позволив їм рабувати. Третя дивізия японьска рушила до Манджуриї і стоїть від міста Мукден вже лиш на 40 миль далеко.

Новинки.

Львів дня 9 марця 1895.

— **Народними учителами** іменовані: Теодат Поцей старшим учит в Рожнітові; Кароль Гайдер в Пядиках; Антін Беровьский управителем в Острові; Брон. Крукевич управ. в Теребовли; Мария Стасяк, Станислава Чайківна і Софія Казановска стар. учительками в Вохни; Семен Венглиньский управ. в Нашковичах великих і Кароль Козловский в Плешові. — Михайло Вашкевич іменований заступником учителя в ґімназиї бережаньскій.

— **Поминальне богослужене** за душу бл. п. Найдост. Архікнязя Альбрехта відправив дня 2 с. м. в катедрі рускій в Перемишли Преосьв. епископ др. Юлиян Пелеш при участи капітули. На богослуженю були представителї властий правительственних і автономічних та цїлий корпус офіцирский.

— **Вечерки в честь Шевченка.** Дня 11 с. м. в Бережанах буде концерт в сали касина міщаньского. (Того дня будуть і збори бережаньского „Бояна“). — В Станїславові „Руским женщинам“ відхотїло ся сего року брати участь у концерті на честь Шевченка; видко, заняті важнїйшими справами...

— **Спільне сьвято** обходять нинї ученики мужескої семинариї учительскої. Именно дають разом концерт в честь народних ґеніїв Міцкевича і Шевченка. Проґрама зложена з руских і польских творів. Між иншими буде відчит про Шевченка.

— **Поминки** за душу бл. п. Рудольфа Моха, апостола тверезости і просьвітителя народу, відбули ся дня 19 лютого в станїславівскій катедрі. Службу Божу заупокійну відслужили оо. архідиякони І. Литвинович в сослуженю пралата С. Ткачуника і крил. дра Гробельского; до парастаса при гарно устроєвій могилї стало разом 20 сьвящеників, а при кінци парастаса виголосив о. А. Струтиньский з Ямниці слово присьвячене вічнїй памяти славного апостола отверезіня нашого народу. Відтак зібрали ся сьвященики і селяни в салях пресвітериї дієцезияльної і ухвалили основати стипендию ім. Рудольфа Моха, а коли збере ся досить гроший, то і богослужебну фондацию за душу бл. п. Рудольфа. Рішили також видати твори его з житєписею і портретом і зложили між собою на ті цїли 28 зр. Добре сказав посол Гурик на тім зборі: „Нарід руский уміє оцїнити і достойно пошанувати своїх правдивих пастирів, учителїв і провідників, котрі невтомимо трудять ся для его спасеня“.

— **Нещасна пригода.** В броварі в Моравец на Мораві пук котел і смертельно поранив пять осіб. Двоє зранених дїтий померло.

— **З родинного житя по селах.** Агна Костелецка з Зубрі під Львовом була невірна свому чоловікови, котрий їй так надоїв, що рішила его позбути ся. Ужила до того помочи братів Смольницких, Ивана і Осипа. Один мав 27, другий 24 роки. Зі старшим з них жила собі Агна як з мужем. Отже оба напали на нещасного Костелецкого торік в ночи з 7 на 8 жовтня і замордували его колами в страшний спосіб. Тепер у Львові був їх процес; суд присяжних засудив всіх на смерть. Перший буде повішений найменче винуватий Осип Смольницкий, потім его брат Іван, що кохав ся з Агною, а на кінци она сама.

В Глинику долїшнім в повітї ясліскім жило собі подруже, Оперовскі звали ся. Біда спонукала Оперовского поїхати на заробок до Америки. Коли він там зарабляв, его жінка придбала собі дитину з паробком Райковичем. Оперовский вернув з Америки з зарібком і застав, розуміє ся, таке, що ему не могло подобати ся. Але дїти мав і свої, любив їх, отже й рішив простити жінцї єї гріхи. В кілька днів потім, як прийшла на сьвіт дитина, Оперовского найшли неживого в ліжку. Жінка і Райкович напали его в снї на ліжку, Райкович вдарив спячого сокирою по голові, а люба жіночка доправила его ножем, підрізала ему горло та ще й груди поколола. Тепер суд засудив єї на смерть, а Райковича, що не має ще 20 лїт, на 18 лїт тяжких робіт.

Перед судом присяжних в Сяноцї ставав недавно селянин Антін Палаш, що забив жінку. Рік жили собі добре, але від сїмох лїт була між ними вічна сварка і бійка. Рішив вигнати єї з дому, щоби не годувати чужих дїтий. З тим наміром носив ся довгі часи, поки вкінци 5 січня сего року напав его якийсь шал, що він без памяти кинув ся на жінку і в зьвірский спосіб убив єї. Зловили его в Загуржу і привели до суду. Підчас розправи була така пригода. Була там семилїтна донька Палаша, котра бачила, як батько убив матїр. Батько хотів до неї приступити, а дитина в крик і втїкла; не могла навіть на батька подивити ся. Суд засудив Палаша на смерть; він слухав засуду байдуже.

— **Пригоди на провінциї.** В селї Бжезинка на Мазурах 12 лїтна дївчина Каролина Білас принесла обід робітникам, що добували шутер з ріки Соли. Коли робітники обідали, она тимчасом бавила ся над берегом ріки: берег урвав ся, дївчина впала в воду і втопила ся. — В Неновичах в Ярославщинї погоріло шість господарів; шкода виносить 2.630 зр., а лише два селяни були обезпечені на 770 зр. від огню. Огонь вибух в хатї Ілька Коваля. На печи лежала солома і заняла ся, а в хатї тогди не було нїкого. — З Станїславова вернув до Завадівки 19-лїтний зарібник Михайло Халупа, запалив у печи і затккав комин завчасу. В ночи помер від чаду. — На дорозї з Тернополя найшли неживого господаря з Денисова, Івана Півселка. Думали, що він замерз; тимчасом, як оглянули его близше, побачили голову розбиту. Отже жандарми слїдять тепер за винуватими. Півселок мав 52 роки і вертав з торгу. — З села Пільхова в тернобережскім повітї вертав з весїля пяний паробок Лавро Тесля до Вульки туребскої, в дорозї заблудив і замерз. Снїг засипав его так, що аж по пятьох днях его найшли. Смутний конець весїля.

— **Померли:** в Рожнітові Володимир Назарович, ц. к. авскультант судовий в Сколїм. — Аполїнарий Кульчицкий, ад'юнкт помічних урядів найвисшого трибуналу у Відни, в 62-ім роцї житя. — Мелянїя з Венгриновичів Поляньска, жена пароха в Яблінцї нижнїй коло Турки, в 68. роцї житя.

— **Подяка.** Родина бл. п. Льва Котовича, официяла ц. к. Дирекциї полїциї складає отсим найсердечнїйшу подяку: Вп. о. крилошанинови о. Туркевичеви, ректорови гр. кат. Семинариї духовної, дальше префектови тої-ж Семинариї Вп. о. Юрикови і взагалї Впреп. духовеньству за ревність і безінтересовність, з якою поспішили віддати послїдну прислугу Помершому; наконець товаришам бл. п. Льва за сочувство і поміч оказану їй в сих тяжких хвилях.

Телеграми.

Відень 9 марця. Мінїстер справ внутрішних предложив Палатї послів на вчерашнім засїданю закон в справі помочи для потерпівших від нещасть елементарних.

Темешвар 9 марця. Вода в каналї Баґа прибуває; день і ніч працюють над підвисшенєм гатий. До півночи сеї ночи не можна було води безпечно загатити і скоро вода не опаде, то без катастрофи не обійде ся.

ПОДЯКА.

Почуваю ся до обовязку, щиро подякувати високопов. о. Константину Мудракови з Хриплина і Єго Подрузї за потїшене нас по смерти нашої дитини, котру Всевишнїй покликав до себе 16-го лютого в першій веснї его житя, та за всяку поміч моральну і материяльну, якої я зазнав від впв. о. Мудрака в ріжних потребах. При тїй нагодї щиро дякую і всїм знакомим, товаришам та селянам з тих сїл, де я був і єсьм учителем, за їх співчутє. Нехай Вас, добрі люди, Всевишнїй хоронить від такої пригоди. — Щиро вдячний *Осип Поцей*, учитель з Хриплина, з женою.

жив ему до спалених уст бляшанку з водою, що стояла коло ложа недужого.

Сандер лиш заскреготав зубами, бо вже не міг нїчого вдїяти, і завинув чим скорше фляшинку в папір, але міхур вже був прорізав і по хатї пішов запах, як би від гірких міґдалів.

— Квас пруский! — крикнув доктор, а не могучи пустити з рук недужого, обернув ся лиш трохи до Сандера — аби я так здоров, що то квас пруский! Ви, сер, доти порали ся коло тої фляшинки, доки аж єї, видко, не збили, цїла хата повна квасу пруского. — Мр. Кук, добре, що ви тут прийшли; отсей мулят має щось, здає ся, на совісти.... нехай же насамперед вам висповідає ся, а відтак вже побачимо, що може наука зробити для него.

— А він же жиє? Чи що говорив? відозвав ся Кук і приступив чим скорше до недужого — як він має ся?

— Зле, сер! — відозвав ся бідачиско ледви слишним голосом — зле.... дуже зле.... голова.... ой моя голова!

— Небезпечна рана — потверджав доктор.... кість тїменна оттут на всякий случай значно розвалена.... болонка кісткова відстала і мозок розкритий. Муляти, що правда, мають тверді голови.... але видко, що его побито чимсь смертельно. — Будьте ласкаві та випитуйте его борзенько, бо я би хотів, щоби его ще можна стрепанувати.... то взагалї ще мало знає ся, як довго може чоловік видержати, коли ему в притомнім станї розрізує ся чашку пилкою.

— Маса Кук — відозвав ся мулят і витягнув руку до молодого фермера — я вас знаю ще з давнїйших часів. — Ви добрий чоловік.... а зробите менї одну ласку.... коли признаю ся вам до всего?

— Говори Дане — відповів Кук милосердячись над ним, і дав ему ще раз напити ся, бо побачив, що ему очи стають знов мутні — скоро признаєш ся щиро до всего, то нїчого тобі не стане ся, на то даю тобі моє слово чести; маєш вже досить отсих ран за кару.

— А той чоловік — відозвав ся мулят стогнаючи, бо доктора знали в цїлім Арканзасї та й він его знав ще з давнїйших часів і бояв ся — той доктор, не.... не возьме мене і.... не покрає?

— Нїчо не сьміє тобі зробити, Дане.... я дав тобі моє слово.... не сьміє й дотулити ся тебе анї ножем анї пилкою, але мусиш признати ся до всего, що знаєш.

— Мр. Кук — відозвав ся тут Менров до молодого фермера — ви обіцюєте нерозважно.... обіцюєте щось такого, що не будете могли додержати, коли не схочете шкодити науцї. Впрочім менї не видить ся, щоби того нїґґра можна ще удержати при житю, коли взагалї не поможе ему моя пилка.

— То нехай гину — сказав мулят і став знову без памяти.

— Чуєте доктор — відозвав ся Кук побачивши, що мулят потребує трохи відпочити, заким буде міг відповісти на деякі питаня — я піду та спитаю жінок, що би з ним зробити, бо якогось догляду ему конче потреба. Я зараз верну, але будьте ласкаві та не заходїть з ним, коли він опритомніє, в розмову про якісь страшні річи, як ви то умієте.... не забудете? Бо то й в здоровім чоловіці кров застигає, коли таке чує, а не так в такім нещасливім, коли ему таке обіцює ся.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає Адам Коцковский

І Н С Е Р А Т И.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.